

TMMOB Marmara Depreminin Yıldönümünde Uyardı Mühendislik Geriletiliyor, Depreme Hazır Değiliz!

TMMOB, 17 Ağustos Marmara Depreminin 19'uncu yıldönümü nedeniyle 16 Ağustos 2018 tarihinde yazılı bir açıklama yaptı. 19 yıl önce yaşanan deprem nedeniyle 20 binden fazla yurttaşın hayatını kaybetmesinin yanında 50 milyar doları aşan bir ekonomik yıkım yaşandığı hatırlatılarak, gerekli derslerin çıkarılmadığı, sonrasında meydana gelen depremler ve diğer doğal afetlerin can almaya devam ettiğine vurgu yapıldı.

Her felaketin ardından siyasi iktidarlar tarafından "kader" açıklamaları yapıldığına değinilen açıklamada, konuya ilişkin sorunlu düzenleme ve uygulamalar şöyle özetlendi:

"Yapılan sayısız yapı denetimi düzenlemesinde kamusal denetim ticarileştirilmiş, meslek odalarının önerilerini dışlayan bir yaklaşım egemen olmuştur. Yapı Denetim Yasası'nda kamu yapıları denetim dışı tutulmuş; TMMOB'ye bağlı ilgili Odaların yasa ve yönetmeliklerce tanınmış görevleri içinde bulunan mühendislik, mimarlık hizmetlerinin mesleki yeterlilik, eğitim, belgelendirme, denetleme gereklilikleri dışlanmıştır.

-2011 yılındaki Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yerel yönetimlerin yapı, ruhsat vb. yetkilerini de üstlenmiş, TOKİ'ye çok özel yetkiler verilmiş, 'kentsel dönüşüm' iktidarın elinde merkezileştirilmiş, bütün ülke imara açılmış, Yapı Denetimi Yasası'nda denetim dışı yapıların sayı tür ve dağılımında önemli de-

ğişiklikler yapılmış, yasanın denetim kapsamı daraltılmış, denetimsiz yapılaşmanın sınırları genişletilmiştir. -Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı'nda (UDSEP-2012-2023), neo-liberal serbestleştirme politikalarında önemli bir yer tutan 'kamu-özel sektör işbirliği' yöntemi ile deprem gibi karmaşık ve tamamen kamusal düzlemde olması gereken bir alanın özel sektöre terk edilmesi için yeni adımlar öngörülmüş, 'Serbestleştirme, özelleştirme, sivil toplumu güçlendirme ve yerelleştirme' bağlamı, kamu kaynaklarını ve kamu erkini ayrıcalıklı biçimde kullanan, yasama-yargı denetimini dışlayan, özel sektör ve uluslararası sermaye kuruluşlarıyla iç içe olan bölgesel kalkınma ajanslarına depremle ilgili sorumluluk verilmiştir. TMMOB'nin tüm uyarılarına karşın mühendislik, mimarlık uygulama, hizmet ve örgütleri bu strateji belgesinde de dışlanmıştır. -Onuncu Kalkınma Planı'nda da, 'Kentsel dönüşümün doğurduğu değer artışlarından kamuya kaynak

sağlanması' ve 'Özel sektör tarafından geliştirilen kentsel dönüşüm proje sayısının artırılması' amaçlanmıştır. Planda ayrıca 'teknik müşavirlik firmalarının inşaat sektörünün tüm üretim süreçlerinde ve kamu-özel işbirliği projeleri ile kentsel dönüşüm gibi alanlarda daha etkin faaliyet göstermeleri temin edilecektir' denilerek mühendislik, mimarlık hizmetlerinin kamusal niteliğinin özel sektör lehine tasfiyesi açık bir şekilde yer almış ve böylece doğal afetler konusu, iktidar ve sermaye çevrelerinin sınırsız kâr-rant amacına tabi kılınmıştır.

-Başbakanlık tarafından yayımlanan 'On Birinci Kalkınma Planı Hazırlıkları ile İlgili 2017/16 Sayılı Başbakanlık Genelgesi' ile 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı için gerçekleştirilecek hazırlık çalışmalarında, daha önceki plan çalışmalarının aksine, 'Afet Yönetiminde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonunun' kurulmasına bu plan döneminde gerek olmadığı kamuoyuna duyurulmuştur.

-Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 6306 Sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle 'riskli alan' kararının verilmesinde temel bir girdi olan alanda daha önceden meydana gelmiş afetler varsa, bunlara dair bilgilerin kullanımını yürürlükten kaldırmıştır.

-5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'u gereğince 2009 yılında oluşturulan Deprem Danışma Kurulu 'yilda en az dört kez toplanır' şeklindeki ana çalışma ilkesine aykırı olarak, 2013-

2016 döneminde hiç toplanmamış 2017 ve 2018 yıllarında ise birer kez toplantı gerçekleştirmiştir

'İmar Barışı' adıyla yasalaşan yeni 'İmar Affı' ile açılan hukuk davaları sonucu planları ve ruhsatları iptal edilmiş olan her biri bir 'kent ve çevre suçu' niteliğinde yükselen denetimsiz ve kaçak yapılar yasal hale getirilmiştir. Üstelik 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen geçici 16. Maddede 'Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır' denilerek olası bir afet sonucunda siyasi mali ve kamusal sorumluluktan kaçılmıştır."

Acı deneyimlere rağmen ülke genelinde, sistematik bir "risk yönetim sistemi" inşa edilmediğine vurgu yapılan açıklamada, yapı denetimle ilgili tüm mevzuatın Odaların ve üniversitelerin katılımıyla yeniden düzenlenmesi gerektiğine vurgu yapıldı. Odaları yapılarla ilişkin planlama, tasarım, üretim ve denetleme süreçlerinden dışlayan girişimlerinin, mesleki faaliyetlerin kayıt altına alınmasına ve sahte mühendislerle mücadele edilmesine engel oluşturduğu vurgulandı.

İzmir'de Anma Yürüyüşü Düzenlendi

Marmara Depremi'nin yıl dönümünde TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu (İKK), Konak Belediyesi, Konak Kent Konseyi ve Karşıyaka Kent Konseyi birlikte anma etkinliği düzenledi. Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde 16 Ağustos 2018 tarihinde yapılan basın açıklamasıyla başlayan meşaleli yürüyüş, Gündoğdu Meydanı'nda tamamlandı. Yürüyüşün sonunda 17 Ağustos depreminde kaybedilen yurttaşlarımız anısına denize karanfeller bırakıldı.

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu Dönem Sekreteri Melih Yalçın tarafın-

dan okunan basın açıklamasında ise zaman kaybetmeden yapıların güvenli hale getirmesi çağrısı yapılarak, orta büyüklükteki depremlerin bile can kayıplarına neden olduğu vurgulandı. Deprem Yönetmeliklerinin ödünsüz uygulanmasının istendiği açıklamada, şöyle denildi:

"17 Ağustos Marmara Depreminin ardından 19 yıl geçti. Bizler bu süre içerisinde deprem gerçeğini unutmadık, unutturmayacağız. 17 Ağustos 1999 Gölçük ve 12 Kasım 1999 Düzce depremleriyle ortaya çıkan her acının yükünü kalbimizde taşıyoruz. Başta merkezi ve yerel düzeyde ülkemizi yönetenler olmak üzere; her kurum, kuruluşun bu günlerde bu konu hakkında bir kez daha düşünmesini istiyoruz."

Yapıların güvenli hale getirilmesi için alandaki mühendislik hizmetlerinin önemine dikkat çekilen açıklamada, "Mühendislik biliminin gerekleri dikkate alınarak, yapı tasarım uygulama ve denetim evresinin sağlıklı bir şekilde işletildiği ülkelerde, doğa olaylarının afete dönüşmediği görülmektedir. Bu bağlamda, yapı stokunun oluşturulması evresinde dikkate alınması gereken yer seçimi kararlarından, yapı tasarımına, yapı üretimi ve yapı denetimine kadar, bilimsel ve çağdaş ölçekte bütünlüklü bir yapı üretim düzeni kurulmalıdır" ifadelerine yer verildi. Afetlerin denetimsizlikten kaynaklandığının altı çizilen açıklama, "Bizler halkımızın can ve mal güvenliğini sağlayacak yapılara kavuşuncaya kadar, bilime ve tekniğe dayalı önerilerimizi bu konuda doğrudan sorumlulukları bulunan merkezi yerel yönetimlere iletmeye devam edeceğiz" ifadeleriyle tamamlandı.